

A MITJ CAMÍ

COMEDIA EN UN ACTE Y EN VERS

ORIGINAL DE

D. JAUME CAPDEVILA

*Estrenada ab gran éxit en lo TEATRO DE CATALUNYA,
la nit del 23 de Octubre de 1886.*

Preu UNA pesseta

*Propietat
de Anton Casas*

A MITJ CAMÍ.

A MITJ CAMÍ

COMEDIA EN UN ACTE Y EN VERS

ORIGINAL DE

D. JAUME CAPDEVILA

Estrenada ab gran éxit en lo TEATRO DE CATALUNYA,
la nit del 23 de Octubre de 1886.

BARCELONA

ESTAMPA DE LLUIS TASSO SERRA

ARCH DEL TEATRO, 21 Y 23

1886

La propiedad de esta obra pertenece á
D. ~~Eduardo Vidal Valenzuela~~. *Anton*

D. Ramiro Monfort es el único encar-
gado de cobrar los derechos de propie-
dad de esta obra, y nadie podrá repre-
sentarla, traducirla, ni alterar su título
sin su permiso.

Queda hecho el depósito que marca la
ley.

AL

POPULAR Y DISTINGIT PUBLICISTA É INSPIRAT POETA

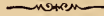
D. JOSEPH ROCA Y ROCA

*En testimoni de admira-
ció y prenda de amistat,*

S. S. S. Q. S. M. B.

Jaume Capdevila.

REPARTO.

PERSONATJES.

ACTORS.

ELENA.	Srta. Adelina Sala.
DONYA TRINITAT. . . .	Sra. Agna Monner.
GAYETANA.	» Elvira Morera.
D. BARTOMEU.	Sr. Jaume Capdevila.
ARTURO.	» Lluís Llibre.
ENRICH	» Enrich Borrás.

ACTE ÚNICH.

Sala decentment amoblada.—Portas laterals, y al fondo.—A la dreta, en primer terme, balcó.—Vetllador ab tapete á la esquerra: sillons; consolas; etc., etc.

ESCENA PRIMERA.

GAYETANA. (*Ab un plumero á la mà, y mirant pèl balcó.*)

Es inútil: no hi ha por
que s' mogui d' allí, 'l babau!
Jo crech que ni 'l vent, ni 'l aigua,
d' allí no 'l traurán pas may.
¡Ditxós ball! Ditxós *Liceyo*,
¡ja m' haurás bèn atrapat!
Malviatje 'l Carnestoltas
y hasta aquell que 'l va inventar.

ELENA. (*Dins*) ¡Gayetana!..

GAYE. ¡La senyora!

ELENA. Pórtam un vás d' aigua.

GAYE. ¡Vaig!

Vès també quina mania
á la senyora li ha dat,
d' anarse á posá' aquets dias,
'l mateix vestit del ball!
¡Jo estich fresca! ¡Jo estich fresca!

ESCENA II.

GAYETANA, ELENA, (*sortint de la primera porta esquerra.*)

ELENA. ¡Pero Gayetana!..

GAYE. ¡Ay!

- ELENA. Filla, no sè com te tornas:
puch estarte jo eridant,
y tú, no fer lo que 't manan.
No sè que pensas...
- GAYE. (¡Sant March!
Y, porta l' mateix vestit!)
Com estava aquí espolsant...
- ELENA. ¡Pues vaya una espolsadeta!
- GAYE. (*Dirigintse al balcó ràpidament.*)
(Deixam tancà; que no...)
- ELENA. ¡Ay! ¡ay!
¿Perqué tancas?
- GAYE. Perque 'l vent...
- ELENA. (*Estranyada*) Vent avuy? No 'n fà pas tant.
Si fa un dia qu' enamora...
Obra dona.
- GAYE. Es que...
- ELENA. Caram:
obra t' dich: y portam l' aygua
que ja m' estich abrusant. (*Se dirigeix al balcó.*)
- GAYE. ¿Qué surt al balcó?
- ELENA. Una estona:
¡Fà un sol tan hermós!
- GAYE. (¡Sant Blay!..
Si aquell comensa ab ganyotas,
no s' armarà mal sarau!) (*Mutis fondo.*)

ESCENA III.

ELENA sola.

Ay, ay: aquesta xicota,
com mès vá, menos ho entench:
desde qu' he vingut de fora
qu' ho fà tot mes malament...
En fi, veurém en qué para...
(*Obrint lo balcó*) ¡Y quin dia mès seré!
Ja dihuen bè qu' à la Rambla,
no s' hi tè calor ni fret.
(*Mirant pèl balcó.*)
¡Adiós!.. ¡Ja hi veig aquell tipo!
¡Mare de Dèn del Remey!
Aquest home es una estaca:
per mí, ni menja... ni béu.
Bah, bah; sortiré una estona:
ni menos me 'l miraré,
y aixis veurà que 'l desprecio.
¡Si l' Enrich ho sapigués! (*Se n' entra al balcó.*)

ESCENA IV.

GAYETANA *pèl foro ab un vas d' aigua en un plat;*
luego, ELENA.

Senyoreta, aquí tè l' aygua.
¡Adiós!.. Ja s' està al balcó.
(*Deixant lo vas damunt de la consola.*)

Potsè aquell ninot es fora...
¡Ojalá hi fos, tant de bò!
No val tan ell, com l' angunia
que m' fá passá, l' borinot.

ELENA. (*Sortint del balcó esbarada.*)
¡Ca: impossible!

GAYE. (*¡Sant Antoni!*)

ELENA. Aixó no tè nom; aixó...

GAYE. ¿Qué li passa?

ELENA. ¿Qué, qué m' passa?
Qu' hi torna á habé' aquell badoch,
y hasta m' mira, y m' fa senyas
y está cridant l' atenció.
¿Tú no 'l coneixes?

GAYE. Ni mica.

ELENA. Pues vaya una diversió...
¿D' hont ha sortit aqueix home?

GAYE. Potsé ha fugit de Sant Boy.

(*Campaneta dintre.*)

Crech qu' han trucat.

GAYE. Si, senyora.

ELENA. Vès, obra.

GAYE. (*¡Ay senyò, senyò!*) (*Mutis foro.*)

ESCENA V.

ELENA *sola.*

¡Vaya un descaro, Jesús!
Mireus, estich sofocada.
Hi ha alguns homes... que ab franquesa
no sè com no 'ls cau la cara..
¡Pobras donas!.. La qu' avuy
li agradi ser respectada,
te de portá un *polissón*
sempre al darrera, no falla.

(*Se senten veus á dintre.*)

¿Y, ara? ¿Qué passa?.. Qué hi há?

¿Qué tindrà la Gayetana?

GAYE. (*Dins.*) (*Fassi 'l favor si es servit.*)

ELENA. ¡Ay Dèu! (*Espantada.*)

ART. (*Dins.*) (No m' dona la gana.)

(*Sortint pèl fondo ab Gayetana que l' agafa pèl bras.*)

ESCENA VI.

ELENA, ARTURO Y GAYETANA.

GAYE. Cridaré un municipal.

ART. Per mi 'n pots cridar cinquanta.

ELENA. ¿Qui entra?

ART. Ningú: soch jo.

Servidor.

ELENA. (*Reconeixentlo*) (¡Verge del Carme!
S' ha atrevit fins á pujar.)

GAYE. Senyora...

ELENA. (¡Estich espantada!) (*A Gayetana.*)
(No t' mogas d' aquí 'l costat.)

ART. (*Després de mirar per tot.*)

(¡La casa está ben posada!)

ELENA. Podrà dirme, senyor mèu,
¿á qui busca, ó qué demana?

ART. (*Mirantsela fit á fit, y baixant ràpidament.*)

Senyor sèu... fassi 'l favor:
no m' diga aqueixa paraula,
que soch molt nerviós, senyora.

ELENA. Però...

ART. Diguime 'n un altra.

Diguim tonto; diguim burro,
lo que li dongui la gana;
pero senyor sèu... traidora,
ja sé que no ho soch encara.

ELENA. Bè: que vol dir...

ART. Ja ho diré.

Fassi sorti á la criada.

GAYE. Deu volguer dir la minyona.

ELENA. (No t' moguis.)

ART. ¡Qu' es delicada!..

¡Vaja, vès; vès á la cuyna!

GAYE. Si la senyora m' ho mana.

ART. ¡Bah, donchs mànili vosté!

ELENA. (¡Uy, y ab quin descaro parla!)

ART. Necessito que estém sols:

es cosa molt delicada,
y no 'n vull de testimonis:
vaja, clá, en un paraula,
li vull obri 'l pit senyora.

ELENA. ¡Jesús! (*A partantse ràpidament y cayent esparoguida sobre una butaca.*)

- ART. ¿De qué está tan espantada?
¡Li parlava del mèu cor!
- ELENA. ¿Del sèu cor?
- ART. ¿Y, donchs?
- GAYE. (¡Penjada!)
- ELENA. (Potser si que m' ha confòs,
y té la mania...)
- ART. (Vaja:
com més me la vaig mirant,
la vaig trobant molt més guapa.)
- GAYE. (*Apart à Elena.*)--(¿Es dir que no li té por?)
(*Per Arturo.*)
- ELENA. (¡No té pas tant mala cara!
De tots modos no t' allunyis.)
- GAYE. (M' estaré aprop de la escala:
y al primer crit...)
- ELENA. (Aixó es.)
- GAYE. (*Tot anantse'n.*) ¡Quin sarau que se 'm prepara!
¡Quin xasco! (*Mutis.*)
- ART. (Tampoch va mal:
no es malota la criada.)

ESCENA VII.

ELENA Y ARTURO.

- ELENA. Vosté dirá.
- ART. (Ara es la mèva.)
Pues senyora, si 'm presento...
(*Adonantse que está dreta.*)
¿Pero qué fá? ¡prengui asiento!
¡Ja sab qu' es á casa sèva!..
Y, ja qu' avuy tinch l' honor...
- ELENA. (Li haurém de seguir la beta.)
- ART. ¡Segui, no s' estigui dreta!..
- ELENA. Es que...
- ART. Fassim 'l favor. (*Séu.*)
- ELENA. (Veurém en que parará.)
(*Assentantse y després de una petita pausa.*)
- ART. Ja m' té al sèu davant, senyora.
(*Ab tò molt serio.*)
- ELENA. ¿Qué vol dirme?
- ART. Que ja era hora
que jo li pogués parlá'.
- ELENA. Permetim.
- ART. Ja m' hi callat.
- ELENA. Avants d' exposá l' sèu plan,
dech dirli per endavant,
que vosté s' ha equivocat.

- Jo ni sè de que m' conegui
ART. ¿No ho sab? (*Sorient.*)
ELENA. No.
ART. ¡Vaya un fatich!..
ELENA. Que m' pren per altra li dich.
ART. Ca, no senyora, no ho cregui.
¡Miri, salero!
ELENA. (¡Endavant!..)
ART. ¡Encara está un xich xafada!..
(*Ensenyantli la punta de la bota.*)
ELENA. ¿De qué? (*Ab estranyesa.*)
ART. De la trepitjada
que vosté m' va dar ballant.
ELENA. ¿Jo ballant?
ART. ¿M' ho negará?
ELENA. (¡Vaja, es boig!) (*Ab molta por.*)
ART. (*Animantse.*) ¡Ja hi tornaria!
creguiu: no sè 'l que daria
pera tornarla á ballá.
Americana més dolsa,
ningú com jo la voltava,
semblava que trepitjava...
¡verde césped de zimolsa!
No 's va volgué' descubri
ni treures may la careta,
y apesar de sa brometa,
¡vosté... m' va ferí d' aquí! (*Al cor.*)
La créya hermosa, y ho es més
si d' aprop un se la mira:
per vosté 'l mèu cor delira,
senyora, qu' es un excés!..
Beneheixo 'l punt y l' hora
d' admirar tan bell conjunt:
à n' aquí, li faré punt,
y estich als sèus peus senyora.
ELENA. Per lo que vosté ha esplicat,
es natural suposar
que vosté, 's va enamorar?
ART. Justa, aixó: ho ha endevinat.
Per vosté he perdut 'l goig
y *amor*... tot lo dia escrich...
¿d' enamorat si ho estich?
¡Qué vol di' enamorat, boig!
ELENA. Si... no ho juri.. (*Bona 'n fora!*)
ART. ¿M' ho ha conegut, eh?
ELENA. ¡Ja ho crech!
ART. Si sapigués lo roséch
¡que tinch aquí dins, senyora! (*Al cor.*)
No m' siga per Dèu contraria,
à la sort, que busco aquí;
no vulgui que de pati
m' torni una *pasionaria!*

ELENA. Senyor meu... (*Sèria.*)

ART. (*Contrariat.*) (¡Altra vegada!..)

ELENA. Penso à què va à parar,
fassi 'l favor d' acabar,
soch una dona casada.

ART. ¿Casada diu? (*Sorprés.*)

ELENA. Si senyó.

(*Arturo fa una mueca.*)

¿Per ventura no 'm vol creure?

(*Després d' una petita pausa.*)

ART. M' ho tindria de fer veure.

ELENA. ¿Es à dir que no 'm creu?

ART. No.

ELENA. (¡Ay Dèu!.. ¡Qué faré! ¡Qué penso,
perque se 'n vaji d' aquí!)

ART. Per mès que m' ho torni à di,
senyora, no me 'n convenso.

Jo ni somiava ab vosté,
y vosté va marejarme:
perque venia á esbroncarme?
jo no li deya pas ré'.

ELENA. Però soch jo, la que...

ART. Si!...

ELENA. (N' hi ha per desesperarse!...)

ART. Vosté va lográ' escaparse;
peró jo, la vaig segui'.

Y, sense qu' ho prengui à riure,
li torno à dir formalment,
que de des d' aquell moment
senyora, jo no puch viure'.

(*Animantse per graus.*)

Desitjo ab vosté casarme,
per calmar aquest fatich,
y si no ho logro com dich,
lo mèu remey es matarme!
(no ho farè pas.) Per lo tant
conto no m' desairará,
y... amorosa, apagarà
lo foch que m' està cremant...
Per nom me diuhen, Arturo:
d' apellido, Camalon,
y densà que soch al món
no sè qu' es passá' un apuro.
Mos pares están tal quals...
ó per millor dir, son ríchs:
tenen pergamins antichs,
molts terrenos, y... animals.
Donchs de vosté tot serà
sens posarhi mès empenyo,
que fer, que 'm pugui dir duenyo
d' aqueixa preciosa ma!
Y, si no li causo agravi,

ja puch comensar desd' ara,
à demanarla al sèu pare
al sèu oncle... ó, al sèu avi...
ó al que sigui: poch me fá;
ja per fè aixó, se 'm fa tart,
pénsisi: d' aquí mitj quart,
tornaré á veure què hi ha.
Ara en quant á la figura...

(*Contonejantse*)

ja veu que no soch malot;
ademès; so un bon xicot...
ja ho veurá; una criatura.
Con que, abur! *Per compazion*
pensa ab mi, *prenda querida!*

ELENA. Però...

ART.

Torno desseguida.
Adios: *àngel d' ilusión!!*

(*Mutis foro.*)

ESCENA VIII.

ELENA.

Vésten bèn lluny burinot!
Crech qu' ha lograt marejarme.
¿Y, com tindré d' arreglar-me
si torna aquí, aquet xicot?
Sórt, que no 's quèstiò de monta:
vaya un ximple original!

ESCENA IX.

ELENA Y GAYETANA, *sortint pèl fondo ràpidament.*

GAYE. (*Sortint pèl fondo.*)

Diguim: no li ha fet pas mal?

ELENA. Fuiç; ja hauria cridat, tonta!

Mes ab lo que hi escoltat,
per cert de bèn mala gana...

diu que jo l' americana...
no sé, que s' ha empatollat.

En fi, m' ha vingut á di'
ab un llenguatje bèn clar,
que des que ab ell vaig ballar
que está enamorat de mi.

GAYE. De vosté? (Vaya uns extrems!)

ELENA. Tal com t' ho dich, Gayetana.

Diu qu' es rich...

- GAYE. Si, un mort de gana
que deu dú fret à las dents.
- ELENA. Ha dit que tornarà prompte.
- GAYE. Es di que tornarà?
- ELENA. Si.
Ves que faig?
- GAYE. (*Decidida.*) Deixil per mi,
que jo ja li trauré 'l compte.
- ELENA. Cóm: qué vols fè?
- GAYE. Poch treball:
dirli que no pot entrar,
y si insistis en passar,
tirarlo escalas avall.
- ELENA. No, aixó no: del incomodo
hi hauria escándols y crits...
- GAYE. Es que aqueixos atrevits
s' han de tractar d' aqueix modo.
- ELENA. Bè, bè: no estich per aixó:
si torna qu' entri, no implica;
ja veurém de 'n mica, en mica
de ferlo entrá à la rahó.
Si vè l' Enrich... (*Fentli senya de que calli.*)
- GAYE. Res, cusida.
(*Clohentse 'ls llabis ab los dits.*)
- ELENA. Donchs cuydado, eh?
- GAYE. Bona 'n fora!
(*Campaneta dintre.*)
- ELENA. Crech qu' han trucat.
- GAYE. Si, senyora.
- ELENA. Veyas qui ha.
- GAYE. Desseguida. (*Mutis foro.*)

ESCENA X.

ELENA, sola.

Ara no 'm falta sinó
que l' Enrich siga 'l que vinga,
y torni l' altre ximplet
y s' armi una sarrassina.
Bè vingas mal, si vens sol.
Es ell?—Ah no, es la vehina.

ESCENA XI.

ELENA, DONYA TRINITAT Y BARTOMEU, pèl foro.

TRINI. Bon dia tinga, senyora!

ELENA. Tant de bó per 'queixa casa!

- Ditxosos los ulls que 'ls vehuen!
- TRINI. Moltes gracias.
- ELENA. Vaya, vaya!
¿Y, à vostè Don Bartomen,
com li anat la passejada?
Li ha probat?
- BARTO. Divinament.
- ELENA. Ja veig que fà milló cara.
- BARTO. Ah si senyora: ja ho crech.
Es una aigua *sulfurada*
la de Banyolas, senyora,
que t'è moltes circumstancias.
En proba que... res: ja m' ven:
tinch més vermella la cara;
vaig molt més fort... y més... més...
TRINI. (Mussol.)
- ELENA. Me n'alegro.
- BARTO. Gracias.
- ELENA. Y, vostè que m' diu? (A *Trinitat*.)
- TRINI. (*Fent un gran sospir*.) Ay filla!...
- BARTO. (Adios!)
- ELENA. Y aixó que li passa?
- BARTO. (*Ab tò serio y ràpit à Trinitat*.)
(Fes lo favor si ets servida
de tenir *proponderancia*
davant de la gent.)
- TRINI. (Si, prou.)
- ELENA. (*Reparant los aparts dels dos*.)
Qué tenen?
- BARTO. Que anit passada,
s' ha queixat molt del *patmó*,
y s' troba un xiquet malalta:
mes no serà res.
- ELENA. Vol dir? (*Ab interès*.)
- BARTO. Passarà ab una tisana.
Com ara feya alguns dias
qu' estava així... *encuadernada*,
s' ha ressentit ab la tos:
y tossint y ab un xich d' asma,
'ls *orgas* de respirar
se li tapan, y... res: ¿mana?
- TRINI. (Si, si: ja pots predicar.)
- ELENA. Molt ho sento.
- TRINI. (Gran camándula!)
Donchs, no senyora: no l' cregui:
(*Aixecantse molt resoluta*.)
no es res de lo qu' ara parla.
- BARTO. Trinitat!...
- TRINI. Jo li vull dir!
- BARTO. Digas donchs!
- ELENA. (*A Bartomeu*.) Silencio!... Y, calma. (*A Trinitat*.)
- BARTO. Que no veus qu' aixó es *insúpit*?

- Qu' es una qüestió molt... *flaura?*
TRINI. Tant si es flaura, com si es fleuri,
jo ho vull dir.
- BARTO. Vaja donchs, canta.
TRINI. Si senyor que cantaré.
BARTO. Sentirá una veu de llauna...
(A Elena.)
- TRINI. Y donchs bueno, donya Elena:
ja sab que fa set setmanas,
que 'l senyoret era fora,
jo prou l' esperava ab ansia;
pero densá qu' ha arribat,
s' ha acabát la pau de casa!
- ELENA. Y aixó? Qui li ha pogut pendre?
TRINI. Esgarrifis, una rata!
ELENA. (*Rhent.*) Una rata?
BARTO. (Tros de còniam!)
ELENA. Ara si que 'm ha fet gracia!
TRINI. Com ara han dat en la moda
de comprar ratotas blancas
perque diu que solen fer
lo qu' á un lí dona la gana,
ell també n' ha portat una
perque tracta d' ensenyarla.
Si fòs aixó sols, bè... passe:
no estaria disgustada;
pero detrás de la bestia,
ni menja, ni beu, ni para.
S' enfila per tot arreu:
per cadiras y otomanas,
per las cortinas del llit,
per l' armari, per la taula...
en fi: si un dia m' descuydo,
se m' ficava á la butxaca.
Si á la cuyna vaig, la trobo:
vè á mi, si estich á la sala;
y per tot arréu ahont vaig,
me l' haig de trobá' entre camas.
Ara digui: nó es un càstich?
¿No es trist que per una rata,
haguém de tenir qüestions
perque no la vull á casa?
- ELENA. Tè rahò.
BARTO. Ja ho crech que n' tè!
ELENA. Si senyor, rahò sobrada.
Si sab qu' ella aixó no ho vol,
perque no la llessa?
BARTO. Mana?
Llansá' aquella bestioleta?
Ara si que m' ha fet gracia!...
TRINI. (A part á Elena.)
(No li deya?)

ELENA. (Bueno, calli.)

TRINI. (Ay filla; m' t'è marejada.)

BARTO. 'L que no aprecia las bestias
no estima la carn humana:
perque... coneguiu, senyora:
à 'n l' mòn... la... democracia,
'ns demostra clarament,
que tot deu tenir estada
dintre 'ls nostres sentiments:
perque... es cosa bèn probada;
tots som animals...

TRINI. Si, just:
y tú un de 'ls mès grossos.

BARTO. Mana?

ELENA. Bè, vamos: deixinho corre!

BARTO. Tens l' cor de pedra malva.

TRINI. Ditxós de tú que 'l tens tou!

BARTO. Mès que no 'l t'èu!...

ELENA. (*Posant pau.*) Vaja! vaja!

BARTO. Després, no sè de que 's queixa.
¿Hi ha dona mès *relegada*
que tú à n' aqueix mòn?

TRINI. Qué diu?

BARTO. Es la veritat palpada.
Y, ara per una bestiola
que no ha vist cosa mès mansa,
hèm de tenir *devidencias*?
Vaja, ab tants anys de casada,
teus l' cor massa... ridicul
y una... indiscreció molt... Mana?

(*No sàbent que dir.*)

TRINI. Lo ridicul, d'ens ser tú. (*Cridant.*)

BARTO. Com que sí!...

TRINI. No ho sent!

ELENA. Caramba!

No acabarán?

BARTO. T'è rahò. (*Cambiant de tò.*)

Dispènsim l' acalorada,
y anémsen ja, que 's fa tart.

TRINI. Sí, serà millor...

ELENA. Cóm: y ara?

¿Qué 's creuhen que lo que he dit
es pera traurels de casa?

BARTO. No senyora, res d' aixó!

TRINI. Al contrari, y li dèm gracias.

ELENA. Com coneguin: jo 'ls ho deya...

TRINI. Calli, calli, no faltava...

Fins à després. (*Dirigintse de brasset cap al foro.*)

BARTO. Passiho bè.

ELENA. Molt cuydadet ab la escala. (*Mutis.*)

ESCENA XII.

ELENA, *luego* GAYETANA.

Vaja, son molt bona gent,
encara qu' un xich estranys:
pero l' cap, á xeixanta anys,
ja no s' troba molt corrent.

GAYE. (*Sortint pèl foro.*)
Senyoreta.

ELENA. Qué volias?

GAYE. Li venia á preguntar
si algo se li oferia.

ELENA. Per ara no: d' aquí un rato,
torna á entrar.

GAYE. Será servida.

ELENA. Algú vè, veyas qui es.

GAYE. Lo sèu cusi.

ESCENA XIII.

ELENA, GAYETANA Y ENRICH, *pèl fondo dreta.*

ENRICH. (*Deixant lo sombrero damunt d' un moble.*)
Molt bon dia.

ELENA. (*Ab molta alegria.*) Ay: l' Enrich!

ENRICH. Si, jo mateix
que 't dono la mà, cosina. (*Dantli la mà.*)

ELENA. Has arribat?

ENRICH. Fa un moment.

ELENA. Sense escriure!... (*Ab tò queixós.*)

ENRICH. Ja ho volia:

pero uns assumptos urgents
m' han tingut per quatre dias,
sense ser duenyo de mi.

ELENA. Ja ho puch creure?

ENRICH. Sentiria...

ELENA. No, si no cal que t' excusis.

ENRICH. Bona 'n fora: á qué vindria...

GAYE. Si no m' han de menester...

ELENA. Per ara no.

GAYE. Ja ho sabia!...

(*Tot anantsen.*)

(En qüestions d' enamorats,
un tercer, sempre amohina.)

(*Mutis.*)

ESCENA XIV.

ELENA Y ENRICH.

ELENA. Vaya, vaya, ab don Enrich!
(*Invitantlo á que prengui assiento.*)

ENRICH. Crech no estarás enfadada,
pues ab tot, d' aquí apartada
no has sigut. (*Al cor.*)

ELENA. Si!... (*Ab tó de broma y molt jugada l' escena.*)

ENRICH. Com t' ho dich.

ELENA. Y 'ls oncles, digas que tal?
(*Fugint la qüestió.*)

ENRICH. La mamá fresca y serena;
en cambi 'l papá, ab la pena,
avuy bo, y demá malalt.
Lo temps se li torna injust,
y 'l mal va prenent tal via,
que 'm temo que 'l millor dia
'ns donará algun disgust.

ELENA. Dèu vulga no siga així.

ENRICH. Cosas de la vida son...
ja se sab; á n' aqueix món,
sols hi venim per mori'.
Y de cor t' ho dich, cosina:
al pensar lo molt cert qu' es
qu' en morint, no 't veurè més
te juro que m' amohina.

ELENA. Tant m' estimas? (*Ab coqueteria.*)

ENRICH. Y aixó 'm dius!...

Com no haig d' estimarte, Elena,
si tinch lo cor plé de pena
lo dia que no 'm sonrius!
Si per tot trobo despulls,
y res no pot alegrarme,
si estich molt temps sens mirarme
en lo cristall de tos ulls!..

ELENA. Poesia!... Gastas humor!

ENRICH. Lo que 't dich, es veritat.

ELENA. Llenguatje d' enamorat...

ENRICH. Que sols viu per ton amor!...

ELENA. Ja, ja! (*Rihent.*)

ENRICH. Ja t' ho prens á broma
burlante dels mèus bons fins.

(*Posantse serio.*)

ELENA. Que no sabs que som cosins,
y que tindrém d' aná á Roma?

ENRICH. Com vulguis, si es que 't sab mal!
(*Aixecantse.*)

ELENA. Ay, que serio que m' ho dius!

ENRICH. Si 't creus que no tinch motius...

ELENA. Escolta; y parlém formal.
Ja saps qu' un dia 't vaig di'
que fins que l' any cumpliria
de ser viuda, no admetria
que 't 'namoreses de mi:
pues de sobra t' he contat
sense 'l molt qu' altres t' han dit,
de casada al mèu marit
los disgustos que m' ha dat.
No es per xó que vulga dirte
que renuncihis á estimarme:
avuy... no puch conformarme
ni á que 'm deixis, ni á aburrirte.
Mes com hi ha tipos tant rubins
y tú 'm vens á visitar...
calcula l' que 's déu contar
per la boca de 'ls vehins.

ENRICH. Si del tèn honor en mengua
un mot sentis que parlessin,
als infames qu' aixó fessin,
los hi arrancava la llengua.

ELENA. Pues aixó vull evitá:
que 's pugui di 'l que no es:
res costa esperá un xich més,
un xich més y...

ENRICH. Qué hi haurá?

ELENA. Que ja s' haurá acabat l' any;
y llavors publicarém
que 'ns volem y 'ns estimem
sense cap pena ni dany.
Y un cop la grua s' esqueixi,
poch m' importa l' que dirán,
desde llavors endavant
qui no li agradi, qu' ho deixi.

ENRICH. Si, tens rahó, cosineta.

ELENA. Y ara, si no so imprudent
dispensa per un moment
qu' entri á dins una estoneta.
Tinch que ana' á arreglarme un xich,
perque després surtiré.

ENRICH. Donchs jo també me 'n niré
á visitar á un amich. (*Ab pena.*)

ELENA. Ey! No cregas que t' imposito
que te 'n vajis.

ENRICH. No ho crech pas.

ELENA. Fillet, ja suposarás... (*Sonrient.*)

ENRICH. Fuig dona, fuig, ja ho suposo.
(*Fingint sonriure.*)

ELENA. Tornarás? (*Acostantsi, agafantlo per una ma y ab
molta coqueteria.*)

- ENRICH. Si no 't sap greu!
ELENA. Greu has dit? Vaya una idea!
Perque ho dius?
ENRICH. Perque m' ho creya.
ELENA. Ah, dolent! Adéu!
ENRICH. Adéu. (*Sech.*)
ELENA. M' estimas?...
ENRICH. Molt.
ELENA. Ja estás trist!
ENRICH. No cosina: es... que t' adoro.
ELENA. Adios: pensa... que t' anyoro!
(*Enrich al sentir l' última paraula, li besa la ma ab molta efusió.*)
Ah, boig! (*Baixant la vista y roburisantse.*)
Si algú t' haguès vist!
(*Se'n entra porta esquerra.*)

ESCENA XV.

ENRICH, luego ARTURO.

- ENRICH. Pobra cosina! L' estimo!
Me l' estimo ab tota l' ànima!
Quan me conti 'l sèu marit,
si 'm concedeix Dèu tal gracia,
no tinch de pensà' altra cosa
sinó ab ella... en adorarla...
en ferla del tot felissa...
ART. (*Entrant pèl fondo.*)
Dèu los quart.
ENRICH. (*Sorprés.*) A qui demana?
ART. (*Ay, ay: qui déu sè' aquest socio?*)
ENRICH. (*Quin tipo!*)
ART. (*L' haurè esgarrada?*)
(*Baixant.*) Dispensi si no he trucat:
la porta estava ajustada
y per xó...
ENRICH. (*Ab recel.*) (*Qui deurá ser!*)
Es conegut de la casa?
ART. No més conech al porté'
qu' ara està escombrant l' escala:
per cert que la coneixensa
m' ha costat tres rals en plata.
ENRICH. Y, á ningú més?
ART. La senyora...
ENRICH. La senyora?
ART. Y la criada.
(*Dèu: si aquet es 'l marit,
quina levita m' acana!...*)
ENRICH. (*Mirantsel de dalt á baix.*)

- (Y, ell es jove, y la figura...)
ART. (Ja m' està mirant l' alsada.)
ENRICH. (Si m' fes traició... ¡qui sab!..)
ART. (¡Li hauré de dir cada guatlla!) (*Petita pausa.*)
ENRICH. ¿Donchs la coneix?
ART. Si, senyor;
deu fe alló unas set semanas.
(*Enrich pensatiu mirantli 'ls peus.*)
Tè, ja m' torna á mirá 'ls péus:
potser las botas li agradan.)
¿Vosté es parent?..
ENRICH. ¿Jo, de qui?
ART. ¿De la duenya de la casa?
ENRICH. No... senyor, soch conegut.
ART. (*Respirant.*) ¡Ah, es conegut!
ENRICH. ¿Qué 's pensava?
ART. (Si es conegut ja respiro.)
ENRICH. (Jo sabré si es que m' enganya.) (*Per la Elena.*)
(*Fingint.*) ¡Vaya, vaya! (*Se torna á quedar pensa-
tiu y ab lo cap baix.*)
ART. (*Ab fatuitat.*) ¡Si senyor!
(¡Ja m' torna á mirá', ay caramba!)
ENRICH. Tornant pues á lo anterior...
ART. ¿A la senyora?
ENRICH. Encertada.
¿Vosté deu sè l' novio, eh?
Si li conech ab la cara,
no m' ho negui! (*Sonrient.*)
ART. (*Dantse tó.*) No li nego.
ENRICH. Ey, dispensim.
ART. ¡Hombre, nada!
ENRICH. ¿Y fa molt temps que s' estiman?
ART. Com ja li he dit set senmanas.
(Per si acás ets pretendent,
t' allargaré l' *andanada.*)
¡Va sè una casualitat!
ENRICH. Se suposa. (*No dantli importancia.*)
ART. (*Lo mateix.*) Una bromada.
Vaig aná á un ball del Liceo:
ella hi va aná disfressada...
ENRICH. ¿Al ball diu? (*Molt ràpit.*)
ART. Si, senyó', al ball.
ENRICH. (¡M' estich ofegant de rabia!)
ART. Jo m' estava tot tranquil
sens pensá l' que m' esperava,
quan aixís qu' entra al saló,
recte y de una rebolada
ja se m' va penjar del bras.
Vam ballá una americana:
'ns vam dir tots los *florejos*
qu' en lo ball son d' ordenansa...
y al acabar... res... alló...

- la cosa estava arreglada.
- ENRICH. (Oh; no pot sèr.)
- ART. ¿Que nó, diu?
- ENRICH. (¡Ella fer semblant infamia!..)
- ART. Guardo prenda si no ho créu.
- ENRICH. ¿Una prenda?
- ART. ¿Qué 's pensava?
Miris aquest *guardapelo*
(*Trayentse'n un de la butxaca*)
- Miril, veji si l' hi agrada.
- ART. Lo que dihem... certas cosas...
- ENRICH. Tè rahó, si: ¡vaya, vaya!
Mes... permetim un favor:
ey, si de la confiansa
que m' ha dispensat no abuso.
- ART. Ca, digui.
- ENRICH. (Veurem si ab manya...)
¿Vol deixarme eix *guardapelo*
per un curt moment?
- ART. (¡Penjada!)
- Peró...
- ENRICH. Paraula d' honor
de que li serà tornada
la joya al moment.
- ART. M' ho penso.
- ENRICH. No es més que per la humorada
de pogué dá una lliadó
à certa persona.
- ART. Vaja,
sino es més qu' aixó...
- ENRICH. Li juro.
- ART. Aquí 'l tè. (*Dantli*)
- ENRICH. Bè; moltas gracias.
- ART. No l' desfassi del paper;
que á voltas per la butxaca...
- ENRICH. No tinga por: li agrabeixo... (*Dantli la mà.*)
- ART. (Recristo; quina apretada;
casi m' ha xafat la mà:
noy, li tremola la barba.
No fos cas... deixam sortir...
Dispensi... (*Agafant lo sombrero per anarsen.*)
- ENRICH. ¿Com? ¿Qué se 'n va?
- ART. Sí, fins á la cantonada:
m' he descuydat d' un recado
y...
- ENRICH. ¿Tornará?
- ART. No faltava...
Servidor. (*Despedintse.*)
- ENRICH. ¡Adios *amigo!*
- ART. No ha anat mala la jugada:
de tot modos tornaré,
veurem tot aixó en qué para. (*Mutis.*)

ESCENA XVI.

ENRICH, *sol.*

¡Bè, està mol bè, cosineta!
Bona paga als mèus afanys:
sols sento haver passat anys,
estimante tan... *¡coqueta!* (*Ab dolor.*)
¡La jugada ha sigut bona!
¡M' ha dut content, y enganyat!..
Ja may hauria jurat,
que fos tant falsa una dona!

(*Pausa.*)

Re: olvidemla... y endavant;
y donem per cert l' *axioma*:
bè dihuen, que molts cops l' home
no es res mes, sinó un noy gran.

ESCENA XVII.

ENRICH Y D. BARTOMEU *pèl fondo.*

BARTO. Ja soch aqui, Dèu los quart.
(*Sens reparar ab l' Enrich.*)

ENRICH. Molt senyor mèu. (*No fentne cas.*)

BARTO. (*Sorprés.*) ¡Servidó!..
(*Qui deurá ser, no 'l conech.*)
Soch l' vehi del segon...

ENRICH. Celebro... (*Saludant indiferentment.*)

BARTO. No hi ha de qué.

ENRICH. Mil gracias. (*Sech.*)

BARTO. Tant de millor. (*Pausa.*)
Endemés si: ab la vehina...

ENRICH. Surt al moment.

BARTO. (*No sabent que dir*) Si... senyor.

ENRICH. (*¡Val mes no pensarhi!..*)
(*Qu' ha continuat abstret ab las sècas ideas.*)

BARTO. ¿Mana?

ENRICH. No parlava ab vosté.

BARTO. (*Fixantse ab l' Enrich.*) ¿No?

Pero calla, ó molt m' enganyo,
ó estich ab l' *acertació*
que vosté es 'l don Enrich
que vivia á cal Colom,
allá á na 'ls banys de Banyolas?

ENRICH. Certament.

BARTO. Ja deya jo...

¿Y, á mí no m' coneix?

- ENRICH. Si, crech...
- BARTO. Home; Bartomeu Moltó:
sab? aquell que cada vespre
à dintre del mejador
feya 'ls juegos *malambares!*..
- ENRICH. ¡Ara hi caich, si, tè rahó!
Dispensi...
- BARTO. Por dispensado.
- ENRICH. (Vaya una orga de rahons:
no més me faltaba aquesta.)
- BARTO. ¿Y, donchs que tal, l' excursió?
¿L' hi ha probat?
- ENRICH. Bastant, bastant.
Moltas gracias. (*Dant mostras d' impaciencia.*)
- BARTO. Servidor. (*Pausa.*)
A vosté n' hi passa alguna.
(*Després de mirarlo fixament.*)
- ENRICH. ¿Com, qué diu? (*Turbat.*)
- BARTO. ¡Batua 'l mon!
Si ab l' rostre de la cara
li conech.
- ENRICH. (*Després de vacilar.*) Si:, tè rahó.
No m' trobo gaire bè...
- BARTO. (*Mirali à la cara.*) Assentis.
¿Com sua! ¿Qué tè calor?
- ENRICH. Lo que tinch... Oh sí, vull dirho: (*Desbotant.*)
vosté ja sap qui soch jo
y crech que m' dispensará
la franca revelació
qu' ara vaig á confiarli.
- BARTO. Las personas á na 'l mon...
- ENRICH. Y donechs bè, aquí ha una dona:
la duenya del pis que som,
que no tè cor, ni tè entrayas;
que fingintme pur amor,
sens pietat, durant m' ausencia,
ni sens tenim compassió,
ha esborrat sos juraments...
y á un altre ha dat lo sèu cor!
- BARTO. Si qu' amigo...
- ENRICH. Mes, ho juro:
poch durará la ilusió,
perque duré ma venjansa
fins al extrem...
- BARTO. Pró senyor.
Calmis, y no s' *avapori.*
Prénguiu ab resignació
que á voltas un s' equivoca.
Molts cop una alteració,
fa que l' cap se precipiti.
Las personas á na 'l mon...
- ENRICH. ¡Tinch una proba!

BARTO. ¿Una proba?

ENRICH. Si senyó'; aqueix medalló,
qu' ella mateixa va darli
com á penyora d' amor?

(*Ensenyantli l' medalló.*)

BARTO. Veyam, vinga aquesta prenda.
Potsé qu' una aberració...

(*Després de mirarlo.*)

¡Sant Antoni! (*Cayent damunt d' un silló.*)

ENRICH. ¿Qué li passa?

BARTO. Deixim respirar.

ENRICH. ¿Y aixó?

BARTO. ¡Sembla que tot s' in' esfonza!

ENRICH. (Ay, ay, qué s' ha tornat boig?)

BARTO. Donguim la má.

ENRICH. ¿Pero y ara?

BARTO. Donguim la má.

ENRICH. Si senyor.

BARTO. ¿Aquesta prenda la véu?

¿La véu bè? (*Ensenyantli*)

ENRICH. Si home, es d' or.

BARTO. ¡Donchs es... de la mèva dona!

(*No poguentho dir.*)

ENRICH. ¿De la sèva dona? ¡Oh!

BARTO. Si senyor: ja ho pot ben creure.

ENRICH. (¡Qui diable enten aixó!)

BARTO. Lo dia de sant Nassari
li vaig dar com á recort,
fa tres anys, perque es 'l dia
que vareig sorti á na'l món!
Y vosté que 's figurava...

ENRICH. Home, jo...

BARTO. Válgam sant Roch!

Ab tants anys aquesta dona!...

(*Cambiant de tó.*)

Qui déu sè' aquet carrinló
qu' aixis me l' ha entabanada?

Ay senyó! senyó! senyó!

Me 'n vaig á buscarla. (*Dirigintse rápidamente al foro.*)

ENRICH. (*Detenintlo.*) Calma!

BARTO. Déixim anar!

ENRICH. Per favor!

BARTO. No 'm detingui, no 'm detingui:
que 'm sento l' inflamació
que 'm puja per tots 'ls polos
y no sè que 'm sento al front...
y si 'ls trobo soch capás...

ENRICH. De no fer res?

BARTO. Tè rahò.

Tinga la... *circunferencia*
d' acompanyá'm.

ENRICH. Si senyor...

BARTO. Sortirém per 'queixa porta
(*Segona dreta.*)

que així no 'n perdrem ni un mot.

Si lo que 'm penso es vritat,

hi haurá una *constelació*

à dintre d' aquesta casa,

que s' esborronará 'l món!

ENRICH. Sosséguis!

BARTO. Jo sossegarme!

No senyor, soch un *Neron*.

Ma venjansa ha de sé' *indigne*:

res calmará mon furor,

que ó bé 'm venjo, y si no ho logro,

jo li juro per qui soch,

que tinch de deixá à bon puesto,

la dignitat dels Moltons!

(*Ab tò solemne y sortint per la segona porta dreta.*)

ESCENA XVIII.

GAYETANA *pèl foro*: luego DONYA TRINITAT.

GAYE. No hi ha ningú, qu' es estrany!

'm semblava que parlessin

aixis... com si disputessin:

val més que siga un engany.

No ho voldria en veritat:

que molts cops quan un demana...

TRINI. Que Déu te quart Gayetana.

(*Entrant pèl fondo.*)

GAYE. Ola, donya Trinitat.

TRINI. La senyora, ha sortit ja?

GAYE. M' ho hauria dit.

TRINI. Sent aixins...

GAYE. De segú qu' es allí dins:

calli, i' aniré avisá.

TRINI. No 't molestis, dona... deixa...

potser que tè feyna allí.

Ja l' esperaré á n' aquí.

GAYE. Com vulgui, vosté mateixa.

Donchs la deixo.

TRINI. Sentiría

que per mi se molestés.

GAYE. Si acás me necessités...

TRINI. Mil gracias, ja 't eridaria.

(*Gayetana se 'n va.*)

ESCENA XIX.

TRINITAT.

Pues senyor, no sè 'l que fè.
Vaya quin diable d' encàrrech
que m' ha donat aquell jove;
dèu ser comediant ó sastre.
Està tant groch! Potsè es fora.

(Anant à mirà pèl balcó.)

Cà, està recolzat al arbre.
Com hi ha mon que m' ha sorprès;
poch podia jo pensarme
que 'm conegués, ni somiarho!
Quina finura, quin ayre!
Total m' ha vingut à dir
si volia encarregar-me
de dirli à la donya Elena,
que ja d' un moment à l' altre
pujarà per sapiguer
si serà amor ó desaire!
Que l' adora... que l' estima...
que tant sols viu recordantse
de que, si li diu que no,
lo sèu remey es matarse.
Ay no, no: darè 'l recado.
Pobre jove... Es tan amable!
*(Se dirigeix à la porta, al temps qu' entra Barto-
meu pèl foro.)*

ESCENA XX.

TRINITAT Y D. BARTOMEU.

BARTO. (Aqui està.) *(Molt agitat.)*
TRINI. Ay, ay: ets tú? *(Girantse.)*
BARTO. Jo soch donya... Trinitat.
TRINI. Qué tens? Estàs sofocat.
BARTO. Sofocat? (Soch oportú.)
TRINI. T' ha passat algun disgust?
BARTO. Disgust dius? Perqué? Qué hi ha?
(Alsant la vèu.)
TRINI. Que no t' ho puch preguntá?
(Cridant mès.)
BARTO. No cridis aqui, ho sents?
TRINI. Just.
Bè, donchs qu' es? Vols explicarho?

- BARTO. (Aixó es gran!...)
- TRINI. Vols fè 'l favor?
- BARTO. Y encara tens 'l valor
de dirme si vull contarho!...
- TRINI. Que potsè es una imprudencia?
- BARTO. Ja ho saps lo qu' es.
- TRINI. (*Estranyada.*) Ay senyor!
- BARTO. Y si ho vols saber millor
pregüntaho á ta consciencia!
- TRINI. Bartomeu!...
- BARTO. Res, fora maula:
per di' l' que dich, tinch motius.
- TRINI. Donchs mira, cert com te dius,
no t' entench d' una paraula.
- BARTO. Es dir que no?
- TRINI. Ja t' ho he dit.
No entench aqueixas disfressas:
y si millor no t' expressas...
- BARTO. (Aquesta dona tè pit.)
¿Es dir que jo tinch de sè
l' que li tè d' explicá,
que acaba de dars' la mà
ab un mosquit al carré?
Tot ho sè: y desd' aquesta hora,
m' anticipo á prevenirli,
que jo, no puch consentirli
una tal acció senyora.
- TRINI. Bè home; no 't posis fiero!
Ves quin gust d' incomodarte:
si total no ha d' importarte
qu' aixó fassi!
- BARTO. (Anda salero!)
- TRINI. Per una cosa tant tonta!
- BARTO. M' agrada la tonteria!
- TRINI. Qualsevol altre faria
lo mateix!... (*No dantli importancia.*)
- BARTO. (Y á mi m' ho conta!)
¿Y 'l tèu cap, que tant barrina,
en dirli no, ha vacilat?
- TRINI. Si 'l pobre m' ho ha demanat
d' una manera tant fina!
- BARTO. Basta!... (*Fent un gran crit.*)
- TRINI. Y ara; que t' exaltas?
- BARTO. No allarguém més la qüestió
perqué... la *desinfecció*
sento que 'm puja á las galdas,
y á vosté y al xixaretlo
si me 'n agafa desitj,
'ls trencó á tots dos pèl mitj
com si partis un carametlo.
- TRINI. Ay senyor, ni tens sentit!
ves quin modo de posarme,

perque no he volgut negarme
à fè' un favor tant petit!
Després que 'l pobre xicot
està patint tant y tant,
que m' ho ha demanat plorant
li havia de dá un pebrot?

BARTO. Si senyora!

TRINI. Bèn segú!

No lograrás pas convensem:
aquestas cosas, dispensam
no 's negan may á ningú.

BARTO. Trinitat!...

TRINI. Home, està clar
si 'l xicot de ferho aixís
diu que pot esser felís
perqué m' hi tinch de negar?

BARTO. Vèsten, ves del mèu costat
que l' *espererit* se 'm subleva!

TRINI. Com qu' aixó no es cosa tèva,
jo vull ferho, y s' ha acabat. (*Se 'n va.*)

ESCENA XXI.

BARTOMEU, *luego* ARTURO.

BARTO. Que 'ls sembla! No es natural
qu' ara un hom' s' hi fassi á mossos?
Me faria 'l cap á trossos...
si no haguès de ferme mal.
Passa una vida tristíssima,
carregat de bona fe...
y un...

ART. (*Entrant pèl fondo.*)

Servidor de vosté.

BARTO. (Es ell! Maria Santíssima!)
(*Estranyat.*)

ART. Dispensim: qu' es de la casa?

BARTO. Casi l' mateix que si ho fòs.

ART. Donchs sent aixís me 'n alegro,
perque 'm podrà fè un favor.

BARTO. (No he vist un descaró igual!)

ART. Ja veurá aquí la qüestió...

BARTO. La qüestió no tè de dirmela.
(*Desbotant.*)

(bè prou que me la sè jo.)

ART. Es dir que la sab? Bravíssim.

BARTO. (Si ara tingüès prou valor...)

ART. Ja sabrá pues que l' estimo!

BARTO. Senyor mèu!

- ART. Què?...
BARTO. Basta, prou!!
ART. Y ara? Perquè s' electrissa?
BARTO. M' electriso... si senyor
perque es no tenir consciencia!
Perque es burlarse d' un hom
ab molta *de simetria*:
perque jo tinch tan d' honor
com 'l que tenirne puga,
y tinch tanta *destrucció*
com vosté... y com aquell altre,
y com 'l primer del món
y veliaqui... y... *excetéra!*
que 'm sembla que ja he dit prou.
ART. (Vamos, si l' entench, que 'm pelin.
Aquest home deü ser boig.)
BARTO. Sápigaho: de aquesta dona
no sortirà victoriós.
ART. Pero bè, y á mi que 'm conta?
Qui es vosté?
BARTO. Jo?... Qui soch jo?
No li diu res la consciencia?
ART. No senyor, no 'm diu ni un mot.
BARTO. Donchs jo soch lo marit d' ella.
ART. Lo marit diu?
BARTO. Si senyor.
ART. Vosté tant vell y arrugat,
casat ab aquell tresor?
BARTO. Tinga compte ab insultarme!
ART. Jo no l' insulto.
BARTO. Què no?
ART. ¿Y, es casat de veras?
BARTO. Jove!
ART. Home ;no s' enfadi!
BARTO. Bó!
Ballaré 'l *sapateado*
si li sembla, (burinot!)
Si senyor, ja fa trenta anys:
á la iglesia de sant Roch,
á las deu del demati.
ART. Aturis, aturis.
BARTO. Cóm?
ART. Quants m' ha dit que 'n feya?
BARTO. Trenta.
ART. (Ara si que no sè ahont soch.)
¡Ella trenta anys de casada!
¡No pot ser! (*Després d' una petita pausa*)
BARTO. Que diu; que no?
Qui 'n pot está més segur?
ART. (Quina conquista de plum!
Y, tant jove que semblava!
Mireus que n' soch de talós!)

BARTO. Però en fin, aixó no es *òbit*:
anem recte à la cuestió,
y deixemnos d' *aritméticas*.

ART. Vostè dirà.

BARTO. Bucno donchs.
Desde avuy aquesta dona,
ja no portará 'l mèu nom:
me 'n *desoblido* per sempre.
En la rassa de 'ls Moltons,
no hi entrat may una taca!

ART. Ni dels tocinos tampoch.

BARTO. Jo ab 'ls demés no m' hi fico:
parlo per mi.

ART. Bè, millor.
(Ja, ja!) (*Escapantli 't riure.*)

BARTO. Que se 'n riu?

ART. Dispensi!

BART. No hi fa re!

ART. (Aquest home es boig!)

BARTO. Empórtiselan bèn lluny!

ART. Jo que me l' emporti, ahont?

BARTO. (*Escapantli 't plor.*)
Al menos, no la maltracti:
y... si en alguna ocasió
no li pot suportá 'l gasto
tórnimela á enviar!

ART. (Cóm?)

BARTO. Vostè es un home?

ART. M' ho penso.

BARTO. Douchs... jo també.

ART. Sí, som dos.

BARTO. No digui á ningú...

ART. Ca, fugi.

BARTO. Ja veu la resignació.
(Hasta las camas se 'n cegan!)

ART. (Véurem en que para aixó.)
(*No entenen res del que li diu.*)

ESCENA XXII.

D. BARTOMEU, ARTURO Y TRINITAT, per la porta primera
esquerra.

TRINI. Ola, ets tú?

BARTO. (Y, encara 'm parla.)

TRINI. (Ay, aquell jove!) (*Reparant á Arturo.*)

BARTO. (Valor!)

ART. (Quina mirada m' han dat.)

BARTO. (Tinch un redoblant al cor.)

- Fassi 'l favor si es servida. (*A Trinitat.*)
TRINI. Bè, qué vols?
BARTO. Fassi 'l favor.
Donguim aqueixa má impura!
TRINI. Impura?
BARTO. Calli si pot.
TRINI. No 'm dòna la gana! Y ara?
Me las hi rentat dos cops.
BARTO. No 'm vinguis ab indirectas!
Trinitat!
TRINI. ¡Bartomeu!
BARTO. (*Fent un gran crit.*) ¡Prou!
¿La véu bè? Ja pot endürsela'n. (*A Arturo.*)
TRINI. ¿Y, ara, qué enrahonas?
ART. ¿Jo?
BARTO. ¡T' entrego á na l' teu amante!
ART. ¡Ep, alto!
TRINI. ¡Qué 't tornas boig!
BARTO. ¡Ab mi has acabat per sempre!
ART. (*¡Quan deya que no hi es tot!*)
BARTO. Y vosté...
ART. ¡Be, calmis; calmis!
BARTO. Que potsé renuncia
ART. ¿Jo?
Home; ab aquet *mamarracho*
¡ahont vol que vaji pe 'l mon!
TRINI. ¡Tinga compte en insultarme!
¿D' hont surt aquest fastigos?..

ESCENA ÚLTIMA.

DITS Y ELENA *per la porta* y ENRICH Y GAYETANA *pel fondo que no baixan fins á son degut temps.*

- ELENA. ¿Qué son aquets crits?
ART. (*¡Ay, ella!*)
TRINI. ¡Senyora estich espantada!
ELENA. ¿Cóm? ¿Vosté aquí? (*Per Arturo.*)
ART. Si senyora.
ELENA. Encara insisteix...
ART. Encara.
ELENA. ¿Pero qu' es? (*A Trinitat.*)
TRINI. Que 'n Bartomeu,
aquest burinot...
ELENA. ¿Qué?
BARTO. ¿Mana?
TRINI. A la cuenta vol fe veure
que jo soch l' enamorada

y m' entrega á n' aquet jove,
y m' ha dit impura!

ELENA. ¿Y ara?

ART. Home, vostè ab lo que veig, (*A Bartomeu.*)
per cap tè una carabassa?

¿Volgué jo á n' aquella vella?

TRINI. ¡Ay poca vergonya!

ELENA. Basta. (*A Arturo.*)

Fassi l' favor si es servit
de sortir d' aquesta casa,
y no intenti, ni per broma,
lo torná á pujar l' escala:
pues si ho proba, ja li dich,
per gran que siga sa audacia
jo trobaré qui li fassi,
sorti 'ls colors á la cara.

ENRICH. Y lo qu' ha dit la senyora (*Baixant.*)
jo ho repetesch.

BARTO. (¡Bè, m' agrada!)

Sembla que muda l' color! (*A Arturo.*)

ART. (Probém de tenir audacia.)

¡Nada, res, m' he equivocat!

¡Ja la veig, ja la jugada!

¡Pero l' qu' es l' *guardapelo!*

ENRICH. D' aixó 'm parlarém ab calma.

¿Lo coneixes? (*Ensenyantli l' guardapelo.*)

ELENA. Es l' meu.

Jo n' estava enamorada:
era d' aquesta senyora
y me l' va regalar.

TRINI. Just.

BARTO. Calla.

ENRICH. ¿Quin día tú vas donarli?

ELENA. ¡Si no li he dat may!

GAYE. (¡Penjada!)

BARTO. ¿Dons vas ésser tú?

TRINI. ¡Tampoch!

ART. ¡Donchs me 'l va dar la criada! (*Ab sorna.*)

GAYE. Sinó aixó, es que me l' va pendre
de dintre de la butxaca.

ELENA. ¿Cóm, qué dius? (*Estranyesa ab tots.*)

GAYE. Lo qu' han sentit.

ENRICH. ¿Tü sabs qu' es aixó?

GAYE. Sí.

ELENA. Parla.

GAYE. Donchs bueno, lo que hi ha es,
que trobantme sola á casa
pe 'l motiu que la senyora
sen va aná allá l' poble...

ENRICH. Acaba.

GAYE. Una amiga que jo tinch
que li dihuen Cinta Estrada,

me va donar entenent
d' anà l' ball y acompanyarla.
Jo no tenia vestit
per anarhi disfressada;
pero vaig agafà aquest (*L' de Elena*)
d' allí l' quartet de la sala
y ab un dominó de llistas
y uns guants de color de rabe.
las dos vam anar al ball
y aquí tenen la jugada.

ELENA. ¡Ja ho entench! (¡Pobre xicot!)

GAYE. ¡Perdonim!

ART. (¡Era una raspa!..)

ELENA. Jo l' guardapelo tenia
à dintre d' una butxaca,
li deuria caure... y clar
ell per xo s' aprofitava

ART. ¡Onze pelas de sopar!

ENRICH. ¡La llissó ha estat ben donada!

ART. ¡Per xo s' atipava tant!..

(¡Mireus que n' soch de panarra!)

ELENA. Y, tú duptavas...

ENRICH. Perdonam.

ART. Mereixeria una albarda.
Sempre m' quedo á mitj cami,
quant tinch feyna comensada.

ENRICH. Pues si tota es com aquesta
ja li dich...

ART. Ca, en retirada.

No m' passarà cap més xasco:

ja los ho juro jo desd' ara.

A mitj cami... á mitj cami...

que molts cops l' corre massa

y no descansá' á son temps

veig que dú mala estrugancia,

y potsè sense adonarmen

hi perdria l' espinada:

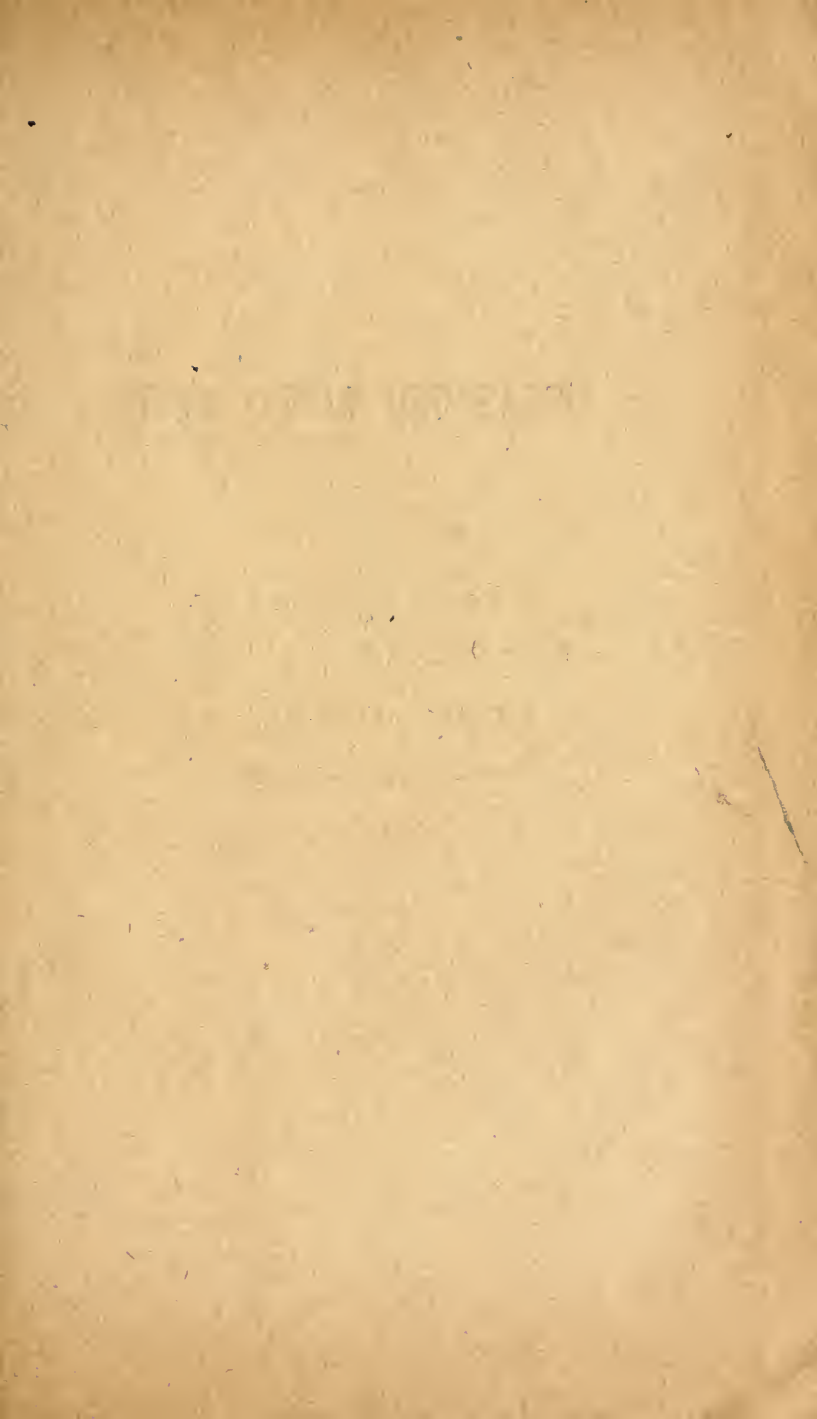
per lo tant res, me retiro

ab las armas y bagatjes.

(*Al públich.*)

Y, si de la broma al fi,
han pogut bè resistirla,
senyors, si es qu' han d' aplaudirla
no s' quedin á mitj cami.

PROU.

OBRAS DEL MATEIX AUTOR.

A sants y á minyons...

Lo gaban nou.

Enredar la madeja.

De noche todos los gatos...